

De Romeinse Tijd (57 v. Chr. tot 476 n. Chr.)

In dit deel van onze kroniek, wijken we een beetje af van onze oorspronkelijke bedoeling om enkel de geschiedenis van België hier neer te schrijven. We vinden immers dat om een goed begrip te hebben van de Romeinse Tijd in ons land, het onontbeerlijk is om ook de geschiedenis van het Romeinse Rijk hier ter beschikking te stellen. Met dien verstande dat we hiermee de geschiedenis van het West-Romeinse Rijk bedoelen (het Oost-Romeinse Rijk bleef immers bestaan tot in 1453 n. Chr.!).

Als men het over de Romeinse Tijd heeft, wordt meestal de periode bedoeld, beginnende met de inval van de Romeinen onder leiding van Julius Caesar in onze gewesten in 57 v. Chr. tot op het ogenblik dat het Romeinse Rijk (althans het Westelijke deel) ten val werd gebracht door de Franken of Germanen in 476 n. Chr, toen Keizer Romulus Augustus werd afgezet door Odoaker.

De door de Romeinen zo genoemde Keltische Belgae werden van 57 tot 51 v.Chr. onderworpen door Julius Caesar. Wel vonden er nog enkele opstanden plaats tegen de Romeinse overheersing tot de eerste eeuw na Chr. Onder keizer Augustus werd Belgica (zo genoemd sinds 16-13 v.Chr.) een Romeinse provincie. Pas onder keizer Claudius trad de eigenlijke romanisering op, maar tegelijkertijd werd de eigen cultuur behouden. De culturele omschakeling werd ook bevorderd door de aanleg van een aantal heerwegen, waarvan de voornaamste de heirbaan Boulogne-Keulen, en door de hulp troepen voor het Romeinse leger, die de onderworpen volkeren moesten leveren.

Er ontstonden veel nieuwe plaatsen, waaronder Trier, Keulen, Tongeren en Doornik. Vaak hadden deze het achtervoegsel '(i)acum' of 'domein' (vb. in Cortoriacum), 'castra' of 'kamp' (vb. in Kester), of 'castellum' of 'kasteel' (vb. in Kassel). Deze plaatsen maar ook kleinere gemeenschappen (vici) werden een afzetgebied voor de producten van de Noord-Gallische landbouw en de inheemse ambachten. Zo ontstond er een bloeiende handel met Italië en de rest van Gallia die steeds intensiever werd. Ook ontstonden er in Haspengouw grote landbouwbedrijven (villae) en aan de kust vissersdorpen en zoutwinningbedrijven. Ook de textielnijverheid kwam sterk opzetten en er werden grote kuddes schapen gehouden voor de wol. Paarden werden gefokt en verkocht door de Trevieren. Andere economische activiteiten waren houthakken, kolenbranden, ijzer-, zink-, en kalksteenwinning.

Vanaf 256 staken Frankische krijgers de Rijn over en werd geheel Gallia geplunderd en werden vele steden en dorpen verwoest. Keizers Constantijn en Julianus verdreven hen rond 280, maar uiteindelijk werd er rond 296 een verbond gesloten met de Saliërs en werden ze als verdedigers van de rijksgrens tussen Nijmegen en de zee aangesteld.

Vanaf ca. 297 werd Belgica door keizer Diocletianus gesplitst in Belgica Prima (met hoofdstad Trier) in het zuidoosten en Belgica Secunda (met hoofdstad Reims) in het westen. Het in het noordoosten gelegen Germania Inferior (met hoofdstad Keulen) was al op het einde van de eerste eeuw van Belgica losgemaakt.

Onder druk van de Hunnen bleven de Germaanse stammen echter binnentrekken in de 3e eeuw. Daarom begonnen de Romeinen de bouw van nieuwe limes, namelijk de Litus Saxonicum langs de kust en de fortengordel langs de belangrijkste wegen tussen de kust en de Rijn. Zo kwamen er forten in voornamelijk Oudenburg, Bavay, Kortrijk, Velzeke, Asse, Elewijt, Tienen, Tongeren, Maastricht en Keulen. Toen het gebied ten noorden van deze laatste linie opgegeven moest worden, kon deze limes nog enige tijd weerstand bieden en het gebied ten zuiden ervan bezet blijven. Daaraan zou de taalgrens haar ontstaan te danken hebben.